

HVEM HAR EN TANTE I SVEITS?

Av advokat/partner Ove-Marthin Granlund

Sveits og andre "lavskatteland" har gitt ly til skattetrette EU-borgere, og formuer og inntekter er holdt utenfor hjemlandets beskatning.

Dette er under endring. Det er ikke bare kontoopplysninger fra "utro" tjenere i Liechtenstein og folks bruk av utenlandske kredittkort som vil nå de enkelte lands skattemyndigheter. Amerikanske skattemyndigheter har på amerikansk jord saksøkt en større sveitsisk bank (U.S. v. UBS AG, 09-cv-20423, U.S. District Court, Southern District of Florida (Miami)) for å ha tilrettelagt for skattesvik. Saken er i ferd med forlikes av den sveitsiske stat på vegne av banken, med Hillary Clinton som motpart. Forliket skal gå ut på at banken utleverer informasjon om amerikanere som har deltatt i skattesviket.

Norge slutfører i disse tider avtaler med flere land om utveksling av informasjon. Singapore er siste på plass. Sveits og Luxembourg er på plass sammen med mer eksotiske British Virgin Islands, Bermuda og Cayman Islands. Avtalene som gjøres, bygger på OECDs mønsteravtales artikkel 26 som ikke åpner for "fisketurer" eller oversendelse av personopplysninger en bloc. Anmodningen om opplysninger må være konkret underbygget fra norske skattemyndigheter for at bankene skal åpne sine hvelv.

Denne økende oppdagelsesrisikoen har gitt mange grunn til å oppsøke norske skattemyndigheter og bekjenne sine synder. Noen opplever nok det å holde betydelige beløp utenfor beskatning over lang tid mer til bekymring enn glede, mens andre er lei den lave avkastningen utenlandske banker kan ha prestert over lang tid under såkalt aktiv forvaltning av slike midler.

Når nettet begynner å snøre seg rundt tantes bankkonto i Sveits, er det godt å vite at norske skattemyndigheter har medlidenhet med dem det gjelder.

Der er man imøtekommende og hjelpsom overfor dem som kommer i slike ærend, og skatteregler praktiseres lempelig. Dette er ofte omtalt som et skatteamnesti. Et amnesti i ordets rette forstand er det nok ikke, da det blir beregnet både skatt, tilleggsskatt og renter. Men dette gjøres på lempeligste måte.

Forutsetningen for lempelig behandling er at ens henvendelse ikke er foranlediget av skattekontroller som for eksempel et pågående bokettersyn hvor forholdet vil fremgå. Avtalene som inngås nå er heldigvis ikke et slikt kontrolltiltak, slik at det er ikke for sent å oppnå en lempelig behandling for midler som befinner seg i disse lavskattelandene. Det er også en forutsetning for lempelig behandling at man gir fullstendige og riktige opplysninger i prosessen. Skulle det senere dukke opp en tante til, enten under arbeidet med endringssaken eller etter at et lempelig ligningsvedtak er fattet, kan man ikke forvente like lempelig behandling.

Tradisjonelt er det også oppstilt et krav om at det må ha vært levert selvangivelse for de årene som gjelder. For personer er dette normalt uproblematisk. Men for utenlandske

selskaper som skulle vært lignet som hjemmehørende i Norge, vil det nok ikke være levert selvangivelse. Men også i disse tilfellene kan man forvente en lempelig behandling.

Den lempelige behandling går i korthet ut på at man for årene forut for 2009 kan slippe med 1 – en prosent tilleggsskatt på de unndratte skattebeløp, og ikke opptil 60 %. Fra og med 2009 kan tilleggsskatten bortfalle helt. Ikke vil ligningsmyndigheten gå til politianmeldelse heller. Dette utelukker riktignok ikke at politiet på andre måter kan bli kjent med forholdet og ta opp de strafferettslige sider, men det gjenstår nok å se det skje.

Men den skatt man skulle ha betalt de siste 10 år, må betales. Slike saker som kommer på bordet i 2009 vil derved strekke seg helt tilbake til inntektsåret 1999.

Det som rent faktisk skjer er at de tidligere foretatte ligninger endres i henhold til de nyinnleverte opplysningene. For hvert enkelt år foretas ny beregning av all inntekt og formue etter de regler som gjelder for de enkelte årene. Om det har vært fradragberettigede kostnader som tap, avskrivninger eller utlegg forbundet med midlene, kommer dette til fradrag. Og om et tap er så stort at det overstiger det aktuelle års totale inntekt, vil det bli fremført til fradrag i senere års inntekt. Frem til og med 2005 hadde vi regler om godtgjøringsfradrag i aksjeutbytte mottatt fra selskaper hjemmehørende i EØS-land. Slikt godtgjøringsfradrag vil bli gitt. Når det er mottatt utbytte fra land hvor skatteavtalene (mellom Norge og det aktuelle landet) sikrer kreditfradrag for kildeskatt, får man også det. Og blir formuen stor når utenlandsformuen inntas, mens inntekten er lav, så kan man sågar få skattebegrensning etter den såkalte 80 % regelen.

Skattemyndighetene forventer full dokumentasjon og fullt innsyn i alle opplysninger som forekommer. Det forventes også at opplysningene tilrettelegges hensiktsmessig, noe som kan medføre betydelig arbeid og talknusing. Det vil allikevel ofte være ting som ikke fullt ut lar seg dokumentere, for eksempel kostpris på aksjer anskaffet for flere titalls år siden. I slike tilfelle aksepteres et forsvarlig skjønn, som naturligvis kan overprøves av skattemyndighetene.

For årene frem til og med 2008 blir det også beregnet en særskilt rente på 7 % av skatteøkningen for hvert kalenderår. Renten følger automatisk av at det ilegges tilleggsskatt, selv om tilleggsskatten bare er på 1 %. Etter 2008 følger renteberegningen nye regler i skattebetalingsloven som tar utgangspunkt i den pengepolitiske styringsrenten til Norges Bank +1 %.

Blir man under et arveoppgjør oppmerksom på at midler er holdt utenfor beskatning, byr det seg særlige muligheter for den som ikke vil videreføre dette regime. For det første kan ikke ligningen for en avdød som hovedregel tas opp mer enn to år etter dødsfallet, og ikke hele 10 år tilbake som i andre tilfelle. Dernest kan ikke tilleggsskatt ilegges en avdød, slik at både tilleggsskatt og den særskilte renten på 7 % som gjelder frem til og med 2008 bortfaller. Her er det faktisk snakk om reelt amnesti.

Opprinnelsen til midlene som er holdt utenfor beskatning er ikke alltid relevant. Men om det dreier seg om en arv eller gave, som på gavetidspunktet ville vært arveavgiftspliktig, skal det også betales arveavgift etter de satser som gjaldt på den tiden. Er midlene arvet, er det imidlertid en foreldelsestid på 11 år fra arvingene overtok rådigheten. Men arveavgift på gaver foreldes ikke når det ikke er innlevert gavemelding. I arveavgiftsloven er det også adgang for myndighetene å ilegge tilleggsavgift på opptil 100 % av arveavgiften. I likhet med skattesaker praktiseres denne også lempelig - det kan faktisk ilegges lavere tilleggsavgift enn 1 %. Men renter etter skattebetalingsloven vil bli beregnet fra og med 2008. Forut for 2008 beregnes renter etter arveavgiftsloven. Politianmeldelse behøver man heller ikke regne med i arveavgiftstilfellene, når vilkårene skattemyndighetene har oppstilt er oppfylt.

Det er ikke et eget regelverk for disse sakene. Det er de generelle skatteregler, og de muligheter som ligger i skattemyndighetenes skjønn, som muliggjør den lempelige praktiseringen. Når de generelle skatteregler i sin tid ble vedtatt, så vel ikke politikerne disse mulighetene for seg. Men ligningsmyndighetene har sett mulighetene og praktiserer dem gjerne.

* * * * *